

Handläggare
Henrik Nerlund
Telefon: 0850829767**Till**
Stadsbyggnadskontoret

Årsta 1:1, förslag till detaljplan för område invid kv. Familjen vid Östbergabackarna, 2019-04998

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet avstyrker förslag till detaljplan i föreliggande form.

Ärendet

Föreliggande ärende innebär att fyra nya kvarter med cirka 820 bostäder uppförs längs med Östbergabackarna i nordvästra Östberga. Planområdet är beläget mellan Östbergas befintliga bebyggelse och grönkransen gränsande mot Åbyvägen och Annebodaskogen. Kvarteren A, B och C vänder fem till sju våningar mot Östbergabackarna och sex till tio våningar mot Åbyvägen. Längs trafikleden föreslås bebyggelsen utföras med loftgångar. Kvarter D består av tre bebyggelsegrupper som överbryggar höjdskillnaden mot Annebodaskogen med gathus, slänthus och punkthus i fem till sex våningar. Planarbetet har föregåtts av ett program för hela stadsdelen som rådet behandlade 2017 (se bilaga). I yttrandet över programmet ställde sig rådet sig positivt till att ta ett större grepp runt stadsdelen, att höjdsättningen mot Årstafältet var riktig men också att Östberga tydligare skulle kopplas den till kringliggande bebyggelses samt att staden skulle vara varsam med exploatering av de gröna ytorna.

Skönhetsrådet finner att de synpunkter rådet framförde i programskedet fortfarande har bäring i det aktuella planarbetet. Denna del av den kommande utvecklingen av Östberga ligger längst bort från stadsdelens koppling till det framtida Årstafältet. Såväl höjdsättning som gestaltning bör därför inte relatera till den brokiga karaktär som Årstafältet får utan snarare utgöra en förlängning av Östbergas lugna volymer med jämn höjdsättning. Den befintliga stadsdelens normalhöjd i fyra våningar bör vara normerande i planområdet. Höjder över fem våningar bör helt utgå. Den högresta bebyggelsemur mot Åbyvägen behöver således sänkas kraftigt och andra lösningar än långa loftgångar mot leden prövas. Utifrån resonemanget om relationen till Östberga snarare än nya Årstafältet

bör också gestaltningen samordnas och tonas ner. De fyra olika kvarterens arkitektur bör utgöra variationer på samma tema snarare än fyra totalt olika grupper.

Rådet anser vidare att den förslagna bebyggelsen, särskilt i kvarter D, gör ett för stort intrång i naturmarken för att kunna accepteras. Kvarterets tre bebyggelsegrupper ligger alla i Annebodaskogens smala dalstråk och är placerade så att de tränger ner längs branten och lämnar endast begränsad skogsmark orörd. Föreslagna punkt- och slänthus bör utgå och bebyggelsen placeras som gathus längs Örsbergabackarna. I arbetet med kvarter D bör vidare frågan om bättre kopplingar mot Liseberg utredas. Denna länk nämns i gällande översiktsplan och bör således vara en del av planarbetet.

Rådet önskar också lyfta frågan om barns utemiljö. I programutredningen presenterades utsläppsgårdar för förskolor, vilket rådet inte anser vara acceptabelt. I föreliggande detaljplaneförslag finns inga förskolor i dagsläget, men med tanke på den direkta kopplingen till skogsmark kanske detta kan vara något att överväga när utvecklingen av stadsdelen som helhet planeras. Även mobilitetslösningar och minskade parkeringsytor bör lösas i stadsdelen som helhet.

Skönhetsrådet anser sammantaget att de föreslagna platserna går att bebygga, men finner att förslaget behöver omarbetas för att minska intrång i park- och skogsmark, att bebyggelsen behöver samordnas i höjd och gestaltning samt att kopplingarna mot Liseberg bör förbättras.

Bilaga till yttrande SR 2021/321

2017-08-14

Dnr SR-03.02-0194-2017

Handläggare
Cecilia Skog
Telefon: 08-50829766**Till**
Stadsbyggnadskontoret

Östberga/Årstafältet södra, Östberga, programsamråd

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Programmet möjliggör 2500 bostäder i Östberga men visar också hur offentliga platser inom området rustas och utvecklas och lyfter fram Lisebergsparken som sammanhållande parkstråk. Visionen är att alla ska vara välkomna och känna sig trygga i Östberga med en stadsmiljö och aktiviteter anpassade för många och målet är stolta invånare med tillit till varandra. Medlet är att skapa flera och varierade mötesplatser som initierats och påverkats av de boende men också en ökad täthet med fasader mot gatan och förbättrad kollektivtrafik.

Skönhetsrådet är mycket positivt till helhetsgreppet i programmet och den aktiva kopplingen till stadsutvecklingen på Årstafältet. Rådet finner den föreslagna nya skalan riktig och välkomnar den analys som legat till grund för höjdsättningen som en metod att använda också i kommande planprogram. Vid sidan av detta vill rådet betona att det finns flera frågor runt integration som programmet kan ge skäl att analysera. Förtätningen i den gröna kransen runt området kan skapa goda kopplingar genom programmering, förstärka outnyttjade ytor, rusta vegetation och ytor men bör inte överexploatera de värdefulla gröna ytorna, tränga undan lekplatser eller förstärka och de befintliga gränserna mot Liseberg. Rådet ser det som en brist att inte större ytor reserverats för förskolornas gårdar och anser inte att s.k. utsläppsgårdar är acceptabla i ett exploateringsområde av den här storleken.

Rådet vill generellt också påminna om långsiktigheten i de beslut som fattas och tydliggöra att det är viktigt att en exploatering idag inte får omöjliggöra större förändringar i framtiden, exempelvis genom att omöjliggöra goda kopplingar mot Västberga. Behovet av att stärka stadsmiljön, framförallt i gamla Östberga, är mycket stort. Lika väl som att omvandlingen av gaturummen skapar trygghet så innebär programmet också, på ett medvetet sätt, en öppning för genomfartstrafik (i förslaget delvis avsedd för kollektivtrafik) och medför också att Örbyledens och koppling till Essingeleden en gång för alla omöjliggörs.

Rådet välkomnar överenskommelsen om ny tunnelbana till Östberga, men anser att den ibland forcerade förhandlingsprocessen riskerar att leda till kortsiktiga val för stationens fysiska placering. Staden bör mer aktivt verka för en placering av tunnelbanenedgångar på ett för stadsmiljön attraktivt sätt för att ytterligare styra kopplande rörelsemönster i den idag geografiskt åtskilda stadsenklaven.

Utöver vissa brister i kartmaterialet som försvårar bedömningen av programmet i detalj, bland annat önskar rådet en övergripande plan med delområden redovisade, anser rådet att även fornminnet och en tydligare plan för dess pedagogiska tydliggörande som värdefull för lokalmiljö och hembygdskänsla bör fogas till remissunderlaget redan nu.

Skönhetsrådet ställer sig sammantaget positivt till programmet.

Stockholm som ovan
RÅDET TILL SKYDD FÖR STOCKHOLMS SKÖNHET

Anders Bodin
Ordförande

Henrik Nerlund
Sekreterare

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Inez Margareta,Olofson	2021-12-15
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2021-12-14